Twee leden van de redaktie, Kees Verweij en Dick Hoek, verkenden nieuwe excursiemogelijkheden in Afrika en gingen op bezoek bij Willem van Duin, die al jaren in Afrika woont en hadden een onvergetelijke vakantie. Onderstaand verslag geeft een indruk van hun belevenissen.

OP SAFARI IN KENIA.

Willem van Duin woont sinds jaren in Afrika; aanvankelijk in Ruanda, sinds ongeveer anderhalf jaar in Kenia. Hij werkt op dit moment aan een irrigatieproject. Al jaren geleden had hij verschillende mensen van de vogelvereniging tijdens een van zijn verlofperioden in Afrika uitgenodigd om bij hem "eens te komen vogelen". Na wat corresponderen over en weer besloten uiteindelijk Kees Verweij en ondergetekende de verre reis te gaan maken. Willem had per brief al wat gebieden genoemd die in elk geval de moeite waard zijn om te bezoeken. We moesten ook maar een tent meenemen, want overnachten in Lodges (een soort luxe vakantiebungalows) in de nationale parken is erg duur. Het was echter wel van het grootste belang, dat de tent van een goede ritssluiting was voorzien vanwege de leeuwen en hyena's.

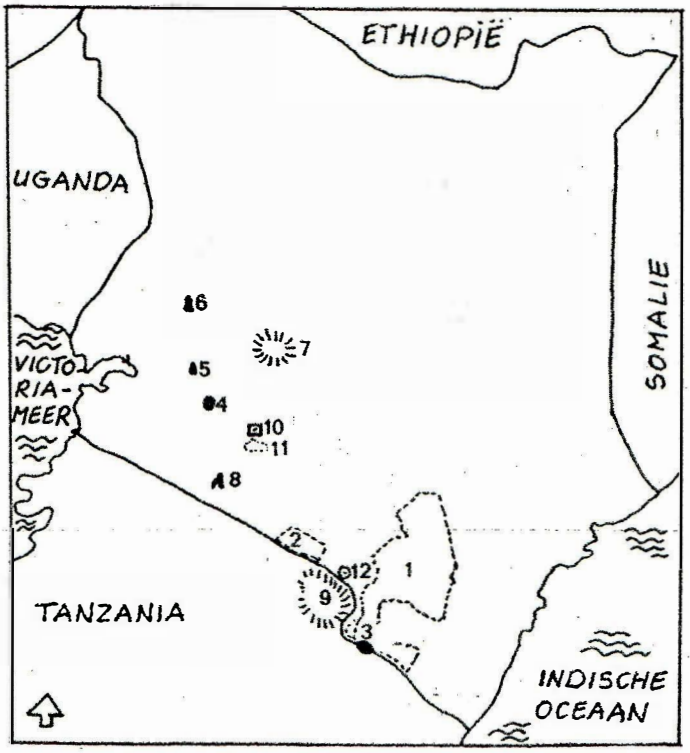
Ondanks deze mededeling vertrokken we op 24 januari met tent 's avonds om half negen vanaf Schiphol in een sneeuwbui. Via Madrid werd koers gezet naar het zuiden. Onderweg werd in het vliegtuig, blijkbaar om de winterse sfeer nog wat vast te houden, een film over de kerstman vertoond.

Bij het krieken van de dag konden we de eerste contouren van Afrika ontwaren: een dor landschap met droge rivierbeddingen, later overgaand in een meer gevarieerd landschap met mooie kraters van vulkanen, bossen, kleinschalig landbouwgebieden met kleine nederzettingen en savannen.

Op het vliegveld van Nairobi werd de douane probleemloos gepasseerd. en stond Willem ons al op te wachten. Om wat te acclimatiseren werd de eerste dag in Nairobi doorgebracht. Nairobi is een stad van tegenstellingen: het centrum met wolkenkrabbers kan wedijveren met ieder moderne Europese stad. Daarnaast zijn er gezellige buurten met markt in de openlucht en veel kleine winkels, buurten met kapitale villa's, vaak nog stammend uit het begin van deze eeuw. Aan de rand van de stad beginnen de krottenwijken zoals dit in bijna elke stad in de derde wereld het geval is. Toch is Kenia naar Afrikaanse begrippen een welvarend land. Dankzij de hoogteligging van de stad (1600 m) was het er lekker warm, ongeveer 25o C. In de parken en plantsoenen kwamen we veel bekende "kamer"planten tegen zoals Bougainvillea, Kerststerren (tot 3 meter hoog) en Christusdoorn, die ook al meer dan manshoog werd. Op het vliegveld zagen we de eerste vogels: een groepje Koereigers dat over de landingsbaan vloog. In het centrum van de stad waren voortdurend enkele Zwarte Wouwen in de lucht. De Witborst Kraai bleek ook een echte stadsbewoner, die wat gedrag betreft erg veel lijkt op onze Zwarte Kraai. 's Middags werd een slangentuin en het National Museum bezocht.

De volgende morgen vertrokken we vroeg richting Oloitokitok, het dorp waar Wim woont. Oloitokitok is een klein dorp van ongeveer tweeduizend inwoners, dat op de grens met Tanzania ligt, aan de voet van de Kilimandjaro, de hoogste berg van Afrika (bijna 6.000 meter).

Al direct buiten Nairobi beginnen de savannen, die slechts schaars bewoond zijn door herders. Het gebied is rijk aan roofvogels ; regelmatig werden waargenomen: Afrikaanse Torenvalk, Grijze Wouw, Steppenarend, Grauwe Kiekendief en Witruggier. Heel mooi zagen we Secretarisvogels die op hun gemak vlak voor de auto de weg overstaken. Deze merkwaardige roofvogel leeft voornamelijk op de grond en voedt zich met knaagdieren, insecten en slangen. Later zouden we in het Tsavopark ook nog een broedend exemplaar aantreffen. Meestal leeft de soort nomadisch, maar soms bezetten ze een vast territorium, dat wel 1600 ha groot kan zijn. Voorts werden in deze streek regelmatig groepjes Grants Gazellen, Zebra's, Impala's en Struisvogels gezien.

1. Tsavopark
2. Amboselipark
3. Lake Jipe
4. Lake Naivasha
5. Lake Nakuru
6. Lake Baringo
7. Mount Kenya
8. Lake Magadi
9. Kilimandjaro
10. Nairobi
11. Nairobi National Park
12. Oloitokitok

OVERZICHT VAN DE BEZOCHTE GEBIEDEN

Via enkele kleine dorpjes, waar wat werd gegeten en vooral gedronken, reden we naar het Amboseli-park, een van de mooiste wildparken van Kenia met een betrekkelijk geringe oppervlakte van ongeveer 400 km2. Vooral in de droge tijd zijn hier echter enorme concentraties groot wild te zien, omdat enkele bronnen die hun water aangevoerd krijgen van de Kilimandjaro, zorgen voor aanvoer van voldoende drinkwater voor het wild. In het park werden behalve groot wild als Giraffen, Gnoes, Zebra's, Afrikaanse buffels, Kleine Koedoes en een viertal Olifanten ook enkele interessante vogelsoorten aangetroffen, o.a. de Herdersplevier, die met een jong tot bijna onder de auto kwam fourageren op de modderige weg. Voorts zien we een groepje prachtige Kroonkraanvogels in een moeras tesamen met enkele wel zeer

contrasterende Wrattenzwijnen.
Oloitokitok bleek een schilderachtig plaatsje te zijn. Bij aankomst bleek de "gevangenis" (een soort douanehokje met hoog prikkeldraad omgeven) overvol te zitten met vrouwen en kinderen. Deze hadden op de markt geprobeerd zieltjes te winnen voor een religieuze beweging en dat werd door de autoriteiten niet op prijs gesteld. Het huis van Willem stond op het terrein van een missieposten werd omgeven door een ruime tuin met een magnifiek gezicht op de met sneeuw en ijs bedekte Kilimandjaro.

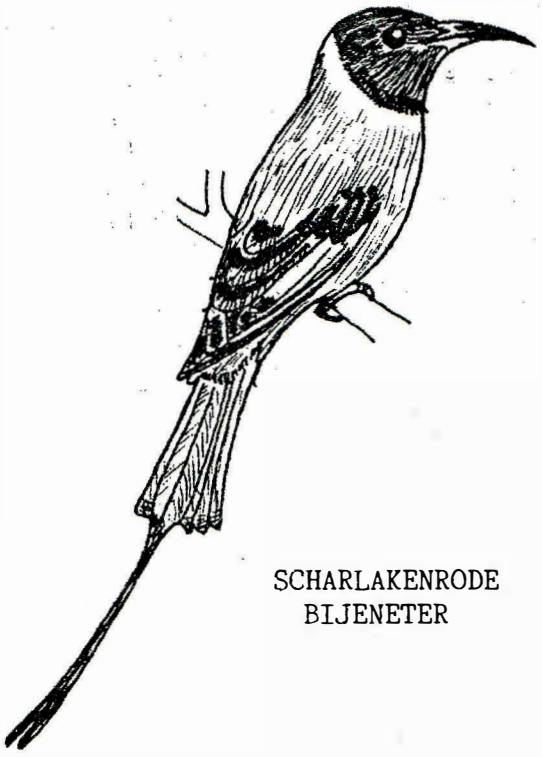
AFRIKAANSE KROONKRAANVOGEL

's Avonds aten we in het dorpje in een vrij nieuw restaurant: het Chips Hotel. Wij waren de enige gasten. Dit was niet zo verwonderlijk want twee weken geleden toen de inwoners van Oloitokitok dit nieuwe restaurant massaal eens wilden uitproberen was een kwart van de bevolking ziek geworden omdat er in de keuken, zo bleek later, gebruik was gemaakt van bedorven olie. Met ons drieen liep het beter af.
Op de terugweg vonden we langs een onverhard pad een verkeersslachtoffer: een soort Nachtzwaluw. Nachtzwaluwen worden vrij veel dood gereden, omdat ze 's nachts veel op de weg zitten, aangetrokken door de warmte van het wegdek. Eenmaal per week is het markt in Oloitokitok. Van heinde en verre komen mensen aangelopen met produkten om te verkopen: o.a. veel vruchten en groenten, maar ook kleding, huishoudelijke artikelen en brandhout.
De markt wordt nog veel door de Masai bezocht, een herdersvolk dat nog aan oude tradities vasthoudt en voor een groot deel nog leeft in hutten van koeienmest. Zowel de mannen als vrouwen gaan nog grotendeels gekleed in traditionele gewaden en zijn behangen met oorringen, kettingen en armbanden. Vroeger moest elke masai-krijger tenminste eenmaal in zijn leven een leeuw gedood hebben. Maar deze traditie is gelukkig voorbij.
De volgende dagen werden in de omgeving van Oloitokitok doorgebracht. De regentijd liep ten einde en het landschap maakte een zeer vruchtbare, groene indruk. Vogels waren er in overvloed te zien; alleen al in de tuin werden prachtige soorten gezien zoals Hartlaubs Toerako, een felgekleurde, vrij grote vogel die verwant is aan de koekoeken en een soort Honingzuiger. Tot onze verrassing hoorden en zagen we een Tjiftjaf in de tuin. Oloitokitok ligt temidden van grote wildparken: het Amboselipark, het uitgestrekte Tsavopark, dat we nog zouden bezoeken en het park van de Kilimandjaro. De wildparken zijn niet omgeven door rasters, zodat alle dieren zich van het eene park naar het andere ongestoord kunnen verplaatsen. Eenmaal kwamen zelfs de Giraffen bij Willem in de tuin.
Op een avond zijn we met Popinda, een Indiase vriend van Willem, Nijlpaarden gaan kijken in de "Hippopool". We zagen inderdaad drie

kolossale Nijlpaarden in het water, dat omzoomd was door metershoge Papyrusplanten. Toen het al wat schemerig was geworden kroop er door de Papyrus een kleine reigerachtige, mogelijk een Kwak. Bij Popinda hebben we enkele keren gegeten. Zijn grootvader was uit India hierheen gekomen als contractarbeider. Hij was de eigenaar van een garagebedrijf. Rond het huis leek het naar Nederlandse begrippen erg veel op een autokerkhof, maar de voorkant van het huis ging geheel schuil onder een prachtig bloeiende Bougainvillea. 's Avonds werd de generator aangezet en konden we als een van de weinigen in Oloitokitok genieten van elektrisch licht en de t.v.

HET TSAVOPARK

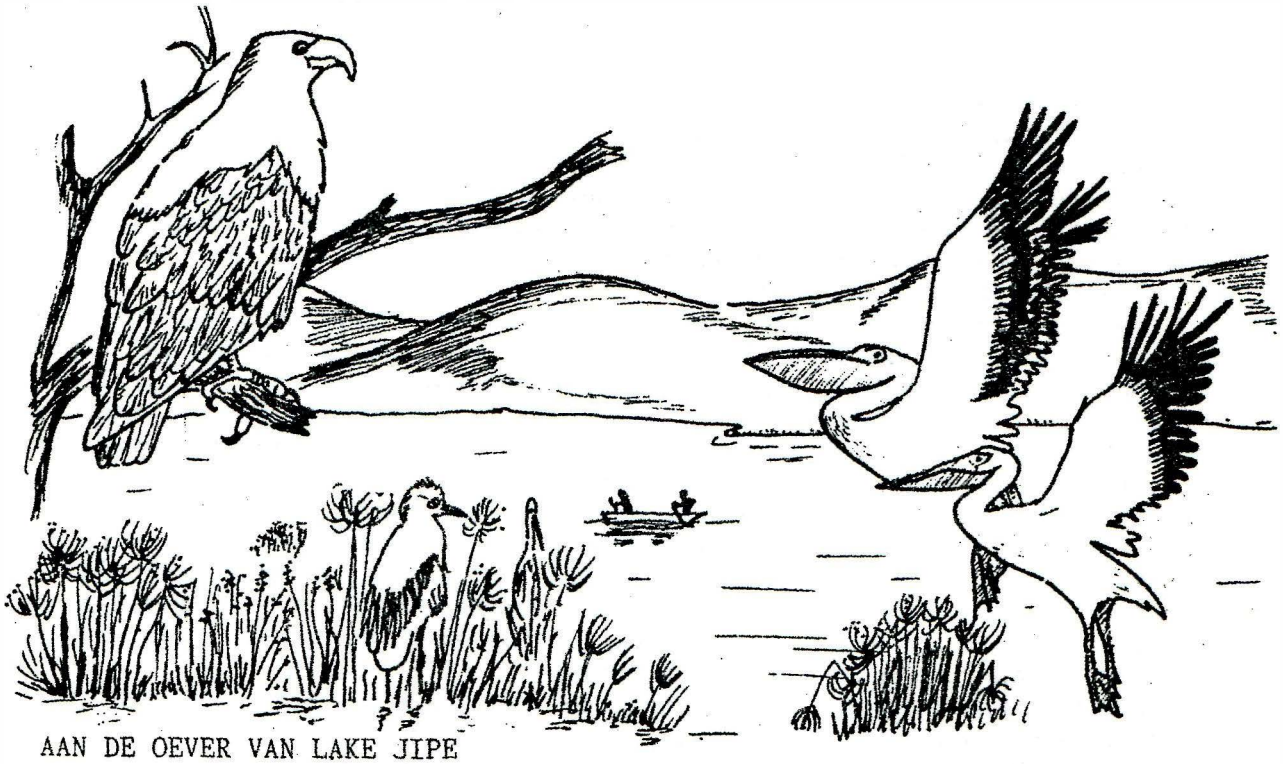
Na enkele dagen in de omgeving van Oloitokitok rondgekeken te hebben gaan we op weg naar een van de grootste wildparken van Afrika: het Tsavopark. (grootte: 20.900 km2 !) Het landschap onderweg bestaat uit afwisselend savannen en gebieden met kleinschalige landbouw met o.a. mais, mango's en bananen. Deze landbouw wordt hoofdzakelijk door de Kikuyu's bedreven. Dit is de grootste stam in Kenia en in is tegenstelling tot de Masai vrij vooruitstrevend.
Langs de oevers van Lake Chala, een groot kratermeer op de grens met Tanzania, hoorden we voor het eerst de kenmerkende en doordringende roep van de Afrikaanse Visarend.
Aan het einde van de dag komen we tenslotte aan in het Tsavopark en wordt er aan de verlaten oever van een uitgestrekt meer, Lake Jipe, een plaatsje voor de tenten gevonden. Onderweg hadden we al talloze malen gestopt voor ons meestal onbekende, vaak fraai gekleurde vogelsoorten, maar de oevers van dit meer zijn voor vogelaars werkelijk een paradijs. Vanuit de tent hebben we uitzicht op een groep Koereigers, die zich komt baden; een Bonte IJsvogel staat te bidden boven het water; zowel de Grote als de Kleine Zilverreiger vinden dit toch wat te druk en gaan er vandoor. Een paartje Nijlganzen trekt zich er niets van aan.

SCHARLAKENRODE BIJENETER

Honderd meter verder landinwaarts is een groep Koereigers op insektenjacht, hierbij geassisteerd door Scharlakenrode Bijeneters. Plotseling strijken vlak voor de tenten twee Paraplu-reigers neer. Deze vrij kleine, zwarte reigers danken hun naam aan de manier waarop ze vis vangen. Met hun vleugels vormen ze dan boven het water een soort paraplu. Vissen worden hierdoor aangelokt omdat ze veronderstellen dat ze in de schaduw dekking kunnen vinden tegen eventuele vijanden. Op de achtergrond van dit alles wordt door het verdwijnen van de wolken de besneeuwde top van de Kilimandjaro weer zichtbaar, nu zo'n 70 kilometer ver. Na het eten, als het donker wordt, komen de muggen te voorschijn en begint een kudde Nijlpaarden actief te worden. Zo te zien aan de nijlpaardenmest rond de tenten kan

het nog een onrustige nacht worden. Volgens Willem zijn ze echter geheel ongevaarlijk. Toch niet helemaal gerustgesteld proberen we eerst maar de tientallen muggen uit de tent te verdrijven. Een hopeloze taak, zo blijkt spoedig. Zelfs het feit dat Kees een pijp opsteekt mag niet baten en de muggenolie maakt ook al geen indruk. Ook buiten de tent is het inmiddels een drukte van belang: de Nijlpaarden zijn onder luid geproest uit het water gekomen en beginnen vlak bij de tenten een portie gras (gemiddeld 70 kg per nacht!) naar binnen te werken. Ze laten hierbij voortdurend een luid gebrom en een soort gehinnik horen.

AAN DE OEVER VAN LAKE JIPE

Gelukkig zijn de volgende morgen, nog voordat het licht wordt, de muggen en Nijlpaarden verdwenen. De opkomende zon zet het landschap in een rode gloed. Spoedig komen honderden uitgeslapen Koereigers langs vliegen, op weg naar hun voedselgebieden. Twee Visarenden zitten in een acacia te roepen en na het opbreken van de tenten besluiten we nog een stukje langs de oever te rijden. Een verlaat Nijlpaard wordt door ons langs de oever opgeschrikt en rent het water in. Ook nu zijn er weer talrijke vogels te zien: alleen al aan reigers : Ralreiger, Purperreiger en Reuzenreiger, terwijl de ooievaars vertegenwoordigd zijn door de Afrikaanse Nimmerzat en de Afrikaanse Gaper. Deze laatste soort heeft een merkwaardig gevormde snavel, waarbij de snavelhelften tegengesteld zijn gebogen, waardoor zich in het midden van de snavel een opening bevindt. De snavel schijnt vooral te dienen om zijn lievelingsgerecht, mosselen en slakken te kraken.

Het verblijf bij Lake Jipe wordt besloten met een vaartocht op het meer. Als kolonialen uit de vorige eeuw laten we ons rondpeddelen door twee

bewakers van het Park. We landen op een eilandje van drijvende planten, op zoek naar krokodille-eieren. Hiervan vinden we echter alleen de lege doppen: de krokodillen zijn al uit gekomen. De vogelrijkdom op het meer valt wat tegen: er zijn enkele Dodaarsjes te zien en een groepje Afrikaanse Dwergaalscholvers zit in een biezenveld.

Na de vaartocht rijden we de uitgestrekte savanne van het Tsavopark binnen. Er wordt gepicknickt onder een reusachtige Baobab of apebroodboom, de enige boom in de wijde omgeving die groot genoeg is om in de schaduw te kunnen zitten. De dikke stam is voor de helft door olifanten weggeschuurd. Gedurende de verdere tocht door de savanne zien we ondermeer Kleine Torenvalk, Bateleur (een grote roofvogel met een zeer korte staart), Ruppels Gier, veel Scharrelaars, een soort Kwartels en een groepje Helmparelhoenders.

's Middags brengen we een bezoek aan de Mzima springs, een bronnenstelsel waaruit kristalhelder water stroomt en de Tsavo-rivier wordt gevoed. In deze rivier zijn weer talrijke Nijlpaarden te zien. Ze zwemmen hier in dichte groepjes bij elkaar, met in het midden hun jongen, om ze te beschermen tegen de krokodillen. In de rivier zwemt een Slangehalsvogel. Deze aan de Aalscholvers nauw verwante soort zwemt vaak aan de oppervlakte met alleen de kop boven water.

Voordat we de Kilaguni Lodge (een verzameling zeer luxe vakantiebungalows met een groot restaurant) bereiken vormen een Steppenarend en enkele Maraboes in een bloeiende acacia dankbare onderwerpen om te fotograferen. In deze omgeving van het park moet een officiele camping zijn, maar we kunnen hem niet vinden. Hoewel het eigenlijk niet toegestaan is besluiten we de tenten dan maar ergens op te zetten en snel daarna onze dorst te lessen in het restaurant. Onder het genot van een koel pilsje hebben we vanaf een terras een prachtig gezicht over de savanne. Voor de verwende toerist zijn drinkplaatsen voor het wild aangelegd. Enkele Zebra's en Waterbokken maken hier gebruik van. Een groepje Maraboes zit geduldig te wachten op het keukenafval, terwijl Kleine Gierzwaluwen krijsend de eetzaal in vliegen, waar ze onder het dak nestelen.

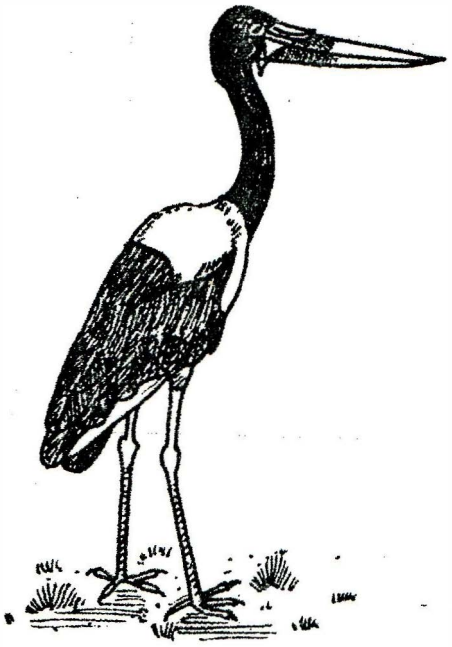
s Nachts besluiten we vanwege de hitte de tent open te laten; er zijn hier gelukkig geen muggen. Plotseling horen we op korte afstand het indrukwekkende gebrul van een leeuw. We zijn onmiddellijk klaar wakker en hoewel we weinig vertrouwen hebben in de weerstand van enkele milimeters tentdoek tegen een kwaadwillende leeuw, doen we de tent toch maar dicht. Het gebrul wordt door een andere leeuw beantwoord. Het brullen van leeuwen heeft dezelfde functie als de zang van een winterkoning: het is een manier om een territorium te verdedigen tegen soortgenoten. 's Morgens vroeg zien we inderdaad de sporen van een leeuw op nog geen vijf meter van de tent.

Na deze tweede toch wel weer onrustige nacht vertrekken we weer richting Oloitokitok. We zijn van plan via de Chiulu-hills te rijden, waar ongeveer een eeuw geleden nog een grote vulkaanuitbarsting heeft plaats gevonden. Rond een prachtige vulkaankegel is de lava nog steeds niet begroeid en is de route die de lava heeft gevolgd goed zichtbaar De weg door de heuvels blijkt voor de Renault 4 van Willem een te zware opgave; halverwege moeten terugkeren en een meer begaanbare weg opzoeken. Langs de route die veel door toeristen wordt gebruikt, tussen het Tsavo-park en het Amboseli-park, worden we bestormd door een groep Masai-vrouwen, die de weg versperren en

(tegen betaling) op de foto willen. Willem kent deze gewoonte en door wat meer gas te geven worden er geen foto's gemaakt.

HET AMBOSELI PARK

De volgende morgen vertrekken we vroeg vanuit Oloitokitok naar het Amboseli park. Na ruim een uur hebben we de afstand van 30 km. afgelegd en zijn we in het park. Een groepje van drie Afrikaanse Buffels, geflankeerd door enkele Koereigers, begint bij onze nadering erg onrustig te worden. De Afrikaanse Buffel is een der gevaarlijkste dieren en na het maken van enkele dia's vanuit de auto met draaiende motor wordt snel een veiliger plaats opgezocht.

ZADELBEKOOIEVAAR

Het bronnengebied met zijn moerassen en verspreide meertjes leveren een keur van water- en moerasvogels op: een groep van meer dan 80 Jacana's (een soort bruin-witte waterhoentjes) zoeken bij onze nadering dekking in de oeverbegroeiing; Ralreigers, Knobbelmeerkoeten, een Roze Pelikaan,enkele Zwartkopreigers en een paar Zadelbek-ooievaars zijn wat verder weg en laten zich door ons niet storen. Een groep van vijftien Kwakken worden door ons verrast in hun slaap en vliegen slechts met tegenzin uit een acacia, om twintig meter verder weer neer te strijken. Een Hamerkop is zo verdiept in het voedsel zoeken, dat hij ons zelfs op een afstand van twee meter niet opmerkt. Ook voor wat het groot wild betreft hebben we geluk: een zeldzame Zwarte Neushoorn neemt een modderbad en een gids die een busje met safari-gangers rondleidt vertelt ons waar we een leeuw kunnen zien. We rijden naar de bewuste plaats en om wat dichter bij te komen gaan we van de weg af. Daar blijkt al een landrover te staan met een Engelsman in volledige safari-uitrusting, die aan het filmen is.

Voorzichtig rijden wij nog wat dichterbij, maar dan ontsteekt de Engelsman in woede en zegt dat hij "special permission" heeft om van de weg te mogen, maar dat het voor ons verboden is. Als we niet snel genoeg naar zijn zin aanstalten maken om terug te gaan daalt zijn humeur snel tot een dieptepunt en probeert hij indruk te maken door te dreigen ons aan te geven bij de parkwachters en ons nummerbord te noteren. Gelukkig is van het nummerbord vanwege het vele stof niets meer te zien en na het maken van enkele mooie plaatjes keren we weer terug naar de weg. Op de terugweg zien we een prachtig gekleurd mannetje Roodpootvalk, dat steeds wordt achtervolgd door een Torenvalk.

(wordt vervolgd)

Dick Hoek.